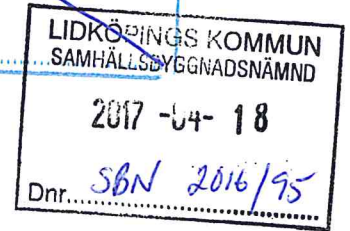

Västergötlands
museum

Kulturmiljövård
antikvarie Andreas Lindblad
Datum 2017-04-12
Diarienummer 140-2016

Lidköpings kommun
Samhällsbyggnad
Anders Hansson
531 88 LIDKÖPING
anders.hansson@lidkoping.se

Angående kulturhistoriskt värde för byggnader i kvarteren Uranus 7 och 8 samt Vulcanus 3 och 4 Lidköpings stad och kn, Västergötland

Västergötlands museum har erhållit rubricerade förslag för yttrande och anför följande.

Bakgrund - historia

En planprocess pågår vars syfte är att bebygga en obebyggd tomt i centrala Lidköping i kvarteren Uranus och Vulcanus. I kvarteren ligger fyra stycken byggnader som kan komma att omfattas av rivning eller flyttning.

Kulturhistorisk status

Lidköpings stad omfattas av områden av riksintresse för kulturmiljövården: Lidköping [R 60], och beskrivs som följande:

”Motivering:

Unik stadsbildning som under 1600-talet kom att utgöra en så kallad dubbelstad, med en medeltida stad öster om Lidan och den av Magnus Gabriel de la Gardie anlagda Nya Staden väster om ån, uppförd i enlighet med grevens rutnätsplan och med egna stadsprivilegier 1670 samt inslag som gör staden till en föregångare till det sena 1800-talets stadsbyggande. (*Stadsmiljö*).

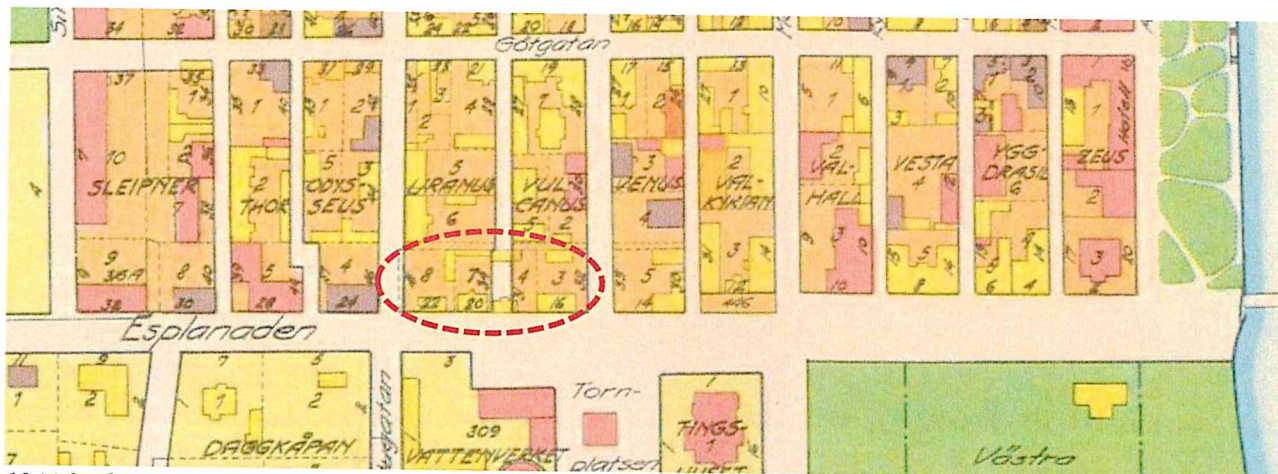
Uttryck för riksintresset:

Bevarade medeltida spår i Gamla Staden, den delvis medeltida kyrkan och rester av ett oregelbundet gatunät med småskalig träbebyggelse i området runt Limtorget. Nya Stadens rätvinkliga rutnätsplan, det ovanligt stora torget med gamla rådhuset, tomtstrukturen och småskalig äldre träbebyggelse. Gamla Stadens huvudsakligen rätvinkliga rutnätsplan som tillkom efter branden 1849 och som genom Järnväsgatan-Nicolaigatan utgör en föregångare till det sena 1800-talets "esplanadstad". Byggnader med mer storstadsmässiga drag, institutionsbyggnader och villabebyggelse från 1800-talets slut och 1900-talets början söder om Nya staden.”

Besöksadress Stadsträdgården
Postadress Box 253, 532 23 Skara
Telefon 0511-260 00
E-post info@vgmuseum.se

Kommentar

De fyra byggnaderna visar, som grupp, på en utkantsbebyggelse vilken idag är väldigt ovanlig. Husen låg tidigare utanför stadens gräns och de reglerade tomterna. Efter att Esplanaden anlades i slutet av 1800-talet hamnade de fyra byggnaderna plötsligt inom den reglerade stadens rutnätsplan. På detta sätt har det fått vara i över 100 år. Alla fyra byggnaderna är uppförda i trä och har till stora delar sin exteriör välbevarad. Byggnaderna har den traditionella småstadsbebyggelsens struktur och bibehåller som helhet en sen 1800-talskaraktär.

1944 års karta

Ur inventeringen från 1981 kan man utläsa det ungefärliga byggåret:

Uranus 8/Esplanaden 22: uppförd före 1877 års kartläggning

Uranus 7/Esplanaden 20: uppförd mellan åren 1877-1908

Vulcanus 4/Esplanaden 18: uppförd före 1877 års kartläggning

Vulcanus 3/Esplanaden 16: uppförd efter 1908

Det är med sin oreglerade tillkomst och enkla prägel som gör dem unika både för Lidköping och snart även för hela Sverige. Byggnadernas gemensamma värde ligger inte i detaljer såsom fönstrens profiler eller fodren runt dörrar, utan det är deras modesta och småskaliga karaktär som gör dem värdefulla i stadsbilden och för staden Lidköpings historia. Bedömning av lämplig ny placering är inte relevant eftersom Västergötlands museum anser att de inte bör flyttas från sin historiska kontext. De fyra byggnaderna representerar som grupp en byggnadstyp som idag i övrigt knappt finns bevarad innanför de gamla tullarna i Lidköping och de skulle helt förlora både kulturhistoriska och samhällshistoriska värden med en ny placering.

Västergötlands museum anser att de fyra byggnaderna i kvarteren Uranus och Vulcanus har ett högt och viktigt kulturhistoriska värde och att de även i fortsättningen ska få finnas kvar på sina ursprungliga tomter och på det sättet berätta om staden Lidköpings historia.

VÄSTERGÖTLANDS MUSEUM

Andreas Lindblad, antikvarie

Kopia till: akten,
Länsstyrelsen, Kulturmiljö